

موضوع:

اخلاق اسلامی: ۱۹ (اخلاق و علوم تربیتی: ۷۱)

گروه مخاطب:

- عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۶۵۲

مسلسل انتشار (چاپ اول و باز چاپ): ۶۳۹۳

کتاب‌های آیه‌الله سید رضا صدر / ۱۳

صدر، سید رضا، ۱۲۹۹ - ۱۳۷۳ .

دروغ/ سید رضا صدر؛ به اهتمام سید باقر خسروشاهی. - [ویراست ۲] . - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۷۸.

[۲۶۰] ص . - (مؤسسه بوستان کتاب: ۶۵۲. کتاب‌های آیه‌الله سیدرضا صدر: ۱۳) (اخلاق و علوم تربیتی: ۷۱. اخلاق اسلامی: ۱۹)

ISBN 978-964-09-0897-6

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

Ayatollah Seyyed Reza Sadr. Lying

ص. ع. به انگلیسی:

کتاب‌نامه به صورت زیرنویس.

چاپ هفتم: ۱۳۹۴.

۱. راست‌گویی و دروغ‌گویی. ۲. راست‌گویی و دروغ‌گویی - جنبه‌های قرآنی. ۳. راست‌گویی و دروغ‌گویی - احادیث.

۴. اخلاق اسلامی. الف. خسروشاهی، سید باقر، ۱۳۳۵ - . مصحح. ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه

بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷ / ۳۳۴

BP ۲۵۱ / ۲ / ص ۴۴

ص ۴۷۷ د

۱۳۹۴

دروغ

ویرایش دوم

آیه الله سیدرضا صدر

به اهتمام: سید باقر خسروشاهی

بیت
۱۳۹۴

• نویسنده: آیه الله سید رضا صدر • به اهتمام: سید باقر خسروشاهی
 • ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
 (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
 • چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
 • نوبت چاپ: هفتم / ۱۳۹۴ • شمارگان: ۱۰۰۰ • بها: ۱۴۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، نمابر: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۲۶
 ♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
 ♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۶۹۲۲
 ♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۶۷۲
 ♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
 ♦ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۳۲۲۲۱۷۱۲
 ♦ فروشگاه شماره ۶ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
 ♦ فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۴۲۵۹۰-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرپرستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: عباس جباری مقدم • کنترل ویرایش: بوذر دیلمی
 معزی • چکیده عربی: سهیله خائفی • چکیده انگلیسی: عبدالمجید مطوریان • فیبا: مصطفی محفوظی • مسئول واحد حروف‌نگاری: احمد مؤتمنی • حروف‌نگار: خانم
 موسوی‌نژاد • صفحه‌آرایی: احمد اخلی و مصطفی ساعدی • نمونه‌خوانی: حسین مهدیان، حسن سادین، جلیل حبیبی و محمد جواد مصطفوی • کنترل نمونه‌خوانی:
 غلامرضا معصومی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سید علی قائمی • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • تصویرگر: فریدالدین ملایی • طراح جلد: محمود
 هدایی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • قائم‌مقام مؤسسه و مدیر تولید: عبدالهادی
 اشرفی.

فهرست مطالب

۱۹	پیش‌گفتار
۲۱	سرآغاز
۲۳	مقدمه
۲۳	دینِ راستی و درستی

۱. دروغ

۲۷	بزرگ‌ترین گناهان
۲۸	دروغ چیست؟
۲۸	دروغ و دروغ‌گویی
۲۹	در زبان عربی
۲۹	نظریه‌ای از قرن سوم
۳۰	نظری به این نظریه
۳۰	معمای طاووس
۳۱	منافقان
۳۱	دسته‌های منافقان
۳۲	منافقان مدینه
۳۳	منافقان مکی

۳۳ ارتباط منافقان با کفار

۲. دروغ و دورویی

۳۵ واژه دروغ
 ۳۶ در زبان عرب
 ۳۶ سخن رسول خدا ﷺ
 ۳۷ دروغ گوی بی شرم
 ۳۷ دورویی با خدا و رسول ﷺ
 ۳۸ عزیزتر و ذلیل تر
 ۴۰ شاهکار نظامی پیغمبر ﷺ
 ۴۲ اشتباه دروغ گو

۳. علامت های منافق

۴۳ آیه ای از قرآن
 ۴۳ سخنی از رسول خدا ﷺ
 ۴۴ امانت چیست؟
 ۴۴ امانتدار کیست؟
 ۴۵ امانتداری و نادرستی
 ۴۵ قاضی خیانت کار
 ۴۷ خُلف وعده
 ۴۸ اقسام منافق
 ۴۸ نقشه خطرناک منافقان
 ۵۱ نقشه دیگر
 ۵۲ فرمان خلافت
 ۵۲ هارون موسی

۵۳	نکته‌ای چند
----	-------------

۴. ریشه دروغ

۵۵	پستی روح
۵۶	قدرتمندان دروغ گو
۵۶	ربا خواری و دروغ گویی
۵۷	نظریه یک زن سیاه پوست
۵۷	ضمانت رسول خدا ﷺ
۵۸	ابن حنبل و ابن معین
۵۹	کار اهل جهنم
۵۹	نخستین مرحله دروغ گویی
۶۰	عذاب دروغ گو
۶۰	کمتر از حیوان
۶۱	سوگند دروغ
۶۱	سرانجام سوگند دروغ

۵. دروغ و ایمان

۶۳	از کتاب
۶۳	از سنت
۶۴	از عترت
۶۴	از اهل بیت
۶۵	دروغ گوی بی ایمان
۶۶	سخنی دیگر از رسول خدا ﷺ
۶۷	ارزش ایمان
۶۷	دزد دروغ گو

- ۶۹ دروغ و عقل
- ۶۹ دعای داریوش کبیر

۶. دروغ گناه کبیره است

- ۷۱ گناه و فطرت
- ۷۱ هماهنگی عقل با فطرت
- ۷۲ دین
- ۷۲ دروغ گناه است
- ۷۲ گناه کبیره
- ۷۳ دروغ، گناه کبیره است
- ۷۳ قرآن این دروغ گو را رسوا کرد
- ۷۵ دروغ در دروغ
- ۷۵ بوی گند دروغ
- ۷۶ دروغ به زن و فرزند
- ۷۷ دوست عزیز
- ۷۸ دروغ پدر و مادر

۷. دروغ کلید گناهان است

- ۷۹ کلید
- ۸۰ در بسته
- ۸۰ کلید گناهان
- ۸۱ طرز فکر دروغ گو
- ۸۱ راه بدبختی
- ۸۲ دروغ گو احمق و بی شرم است
- ۸۳ پیمان با پیغمبر اسلام

۸۳	بهترین روش در پرورش
۸۴	اگر مسلمانان امروز
۸۴	راه پاک شدن از گناه
۸۵	کلید همه سعادت‌ها
۸۵	صَغَصَه چه گفت؟

۸. بالاتر از دروغ گناهی نیست

۸۷	سخنی از علی علیه السلام
۸۷	چرا؟
۸۸	سخنی دیگر از علی علیه السلام
۸۹	دنباله‌های دروغ
۹۰	دام شیطان
۹۰	رسوایی و اقتضاح
۹۱	سه سال
۹۱	مطلب پنجم
۹۲	داستانی از تاریخ
۹۳	دروغ تاریخ
۹۴	عثمان بن مظعون

۹. کذاب

۹۵	از نظر لفظ
۹۶	کذاب چه کسی است؟
۹۶	کاذب و کذاب
۹۷	فراموشی کذاب
۹۸	نخستین کذاب در اسلام

۹۸	کذاب دیگر
۹۹	مدعیان پیغمبری
۱۰۰	هلاکت کذاب
۱۰۱	روش پیغمبران دروغین
۱۰۱	رنگ‌های دیگر کذاب
۱۰۱	جعفر کذاب
۱۰۲	مدعیان مهدویت
۱۰۳	نشانه کذاب

۱۰. دروغ در راه خودنمایی

۱۰۵	تقلید ناپسند
۱۰۵	امتیاز فقه امامیه
۱۰۶	دلیل‌های دروغین
۱۰۶	در عقاید دینی
۱۰۷	در دوستی و دشمنی
۱۰۷	روش صحیح
۱۰۸	محقق‌نماها
۱۰۸	رحله ابن یشهب
۱۰۹	تکرار تاریخ
۱۱۰	اریعین آخوند ملاصدرا
۱۱۰	محمد بن مکارمی بلخی
۱۱۱	همه چیز نما
۱۱۲	ادیب نما
۱۱۲	خودنمایی
۱۱۳	نمی‌دانم

۱۱. دروغ‌های گوناگون

۱۱۵	لیسیدنی ابلیس
۱۱۶	گوناگونی دروغ
۱۱۶	دروغ لافی
۱۱۶	دروغ در فقر
۱۱۷	دروغ در کسب و کار
۱۱۹	دروغ در سیاست
۱۲۰	دروغ در عشق
۱۲۱	دروغ‌های تعصبی
۱۲۲	دروغ‌های ملی
۱۲۳	دروغ در شهادت
۱۲۳	به دروغ خدا را گواه گرفتن
۱۲۳	دروغ در نقل وقایع
۱۲۴	دروغ ننگین

۱۲. باز هم دروغ‌های گوناگون

۱۲۷	سخنی از امام سجاد علی‌ه‌السلام
۱۲۸	دروغ بزرگ و کوچک
۱۲۸	دروغ شاخدار و دروغ بی شاخ
۱۲۹	دروغ روزنامه‌ای
۱۳۰	دروغ در کتاب
۱۳۱	گزارش دروغ
۱۳۲	دروغ برای خنده
۱۳۲	دروغ برای گریه

۱۳۳	 نظریه غلط
۱۳۴	 گواه بر این سخن
۱۳۵	 دروغ مجانی
۱۳۵	 تحریف نیز از اقسام دروغ است
۱۳۶	 تکذیب راست نیز دروغ است
۱۳۶	 انکار حق، از مصادیق دروغ است

۱۳. دروغ در دین داری

۱۳۷	 دروغ در فضایل اخلاقی
۱۳۸	 دروغ در ایمان
۱۳۸	 دروغ با خدا
۱۳۹	 دروغ در بیم و امید
۱۳۹	 در شیعه بودن
۱۴۰	 معرفی رسول خدا ﷺ از شیعه
۱۴۱	 معرفی امام مجتبیٰ علیه السلام
۱۴۱	 معرفی امام حسین علیه السلام
۱۴۲	 رافضی یعنی چه؟
۱۴۳	 امام رضا علیه السلام تنبیه می کند
۱۴۵	 معرفی امام یازدهم
۱۴۸	 دروغ در انتظار ظهور
۱۴۹	 دروغ در مسجد ساختن
۱۴۹	 دروغ در زیارت

۱۴. دروغ بر خدا و رسول ﷺ و امامان علیهم السلام

۱۵۱	 دروغ بر خدا
-----	-------------------

۱۵۱	 دروغ بر پیغمبر و امام
۱۵۲	 آغاز دروغ سازی بر پیغمبر اسلام ﷺ
۱۵۳	 دروغ ساز ملعون است
۱۵۳	 روزه را باطل می کند
۱۵۴	 نظریه یک حجة الاسلام
۱۵۵	 سلب فطرت
۱۵۵	 نمونه ای از دروغ بر رسول خدا ﷺ
۱۵۶	 عمرو عاص و ابو هریره
۱۵۷	 عروۃ بن زبیر
۱۵۸	 دروغ های بر امامان
۱۵۹	 در حضور امام صادق علیه السلام

۱۵. تهمت و افترا

۱۶۱	 دروغ زشت
۱۶۱	 سخن پیغمبر اسلام
۱۶۲	 از حکیمی سخنی
۱۶۳	 گناه ناجوان مردانه
۱۶۳	 افترا بر یوسف پیغمبر علیه السلام
۱۶۴	 تهمت بر مریم
۱۶۵	 تهمت به فلاسفه
۱۶۵	 تهمت به فخر المحققین
۱۶۶	 تهمت به شهید اول

۱۶. دو چهره و دو زبان داشتن

۱۶۹	 سخنی چند از محمد و آل محمد ﷺ
-----	------------------------------------

۱۶۹	 زیرکی پنداری
۱۷۰	 روز قیامت
۱۷۱	 پیروان رسول ﷺ
۱۷۲	 در مصر
۱۷۲	 دو چهرگی برای پول
۱۷۳	 امام باقر علیه السلام معرفی می کند
۱۷۴	 نکته تعبیر
۱۷۵	 هُمَزَة لَمَزَة
۱۷۵	 سخنی از امام صادق علیه السلام

۱۷. تظاهر و ریاکاری

۱۷۷	 کردار دروغ
۱۷۷	 کردار نیک
۱۷۸	 عوام فریبی
۱۷۹	 تظاهرها
۱۸۰	 توضیح لازم
۱۸۰	 یکی از دام های ریاکار
۱۸۳	 علامت های ریاکار
۱۸۴	 ریاکار در قیامت
۱۸۴	 کارهای خوب را نابود می کند
۱۸۵	 شرک ریاکار
۱۸۶	 ریشه تظاهر و ریا

۱۸. نمونه هایی از خلاف حقیقت

۱۸۷	 تصوف ملامتی
-----	-------------------

۱۸۷	شیخ تارک الصلاة
۱۸۹	راه کج
۱۹۰	تدلیس
۱۹۱	نَجَش
۱۹۱	کم فروشی
۱۹۱	غش
۱۹۲	خلاف قرار داد
۱۹۳	تظاهرات های اداری
۱۹۳	خود نمایی دروغین
۱۹۴	تبلیغات
۱۹۵	دیکتاتورهای سیاه و سرخ

۱۹. زیان های اجتماعی دروغ

۱۹۷	سخنی از علی علیه السلام
۱۹۷	زیبایی های ادبی
۱۹۸	زیان ها
۱۹۹	رسوایی
۱۹۹	تهتاه شاه
۱۹۹	عمرو بن معدی کَرَب
۲۰۰	بی آبرویی
۲۰۱	حجّة الإلهیة
۲۰۲	بی ارزشی سخن
۲۰۳	امیر حسین ابیوردی
۲۰۴	در این زمان
۲۰۴	سلب اعتماد

۲۰۵	بد بینی مردم
۲۰۶	قاضی خائن
۲۰۷	ذلت و خواری
۲۰۸	سخریه و استهزا
۲۰۸	عمر، و ابو هريره
۲۰۹	رو سیاهی

۲۰. زیان‌های اقتصادی دروغ

۲۱۱	ثروت
۲۱۲	دروغ فقر می آورد
۲۱۴	اعتبار
۲۱۴	پایه اعتبار
۲۱۵	نتیجه سخن
۲۱۵	تنهایی
۲۱۶	پزشک دروغ گو
۲۱۶	نماز شب، روزی رامی افزاید
۲۱۷	دروغ روزی رامی برد

۲۱. زیان‌های روانی دروغ

۲۱۹	ناراحتی درونی
۲۲۰	فراموشی
۲۲۱	نومیدی
۲۲۲	برده دری و بی شرمی
۲۲۳	دروغ، دروغ می زاید
۲۲۳	سوء ظن

۲۲۴	کنیزك طولون
۲۲۵	چاپلوسی
۲۲۶	وکیل الرعایا گول نخورد
۲۲۷	توضیح لازم
۲۲۷	تغییر فطرت

۲۲. دروغ‌های روا

۲۲۹	گناه در اسلام
۲۲۹	ناروایی دروغ
۲۳۰	راست گوی دروغ گو
۲۳۰	راست ناروا
۲۳۱	دروغ گوی راست گو
۲۳۲	دروغ‌های روا
۲۳۴	دفع شر ظالم
۲۳۴	قاعده کلی

۲۳. راست‌هایی که دروغ پنداشته می‌شود

۲۳۷	توریه
۲۳۸	توریه در قرآن
۲۳۸	حزقیل
۲۴۰	شوخی‌های پیامبر
۲۴۰	مبالغه در تعبیرها
۲۴۲	مبالغه نما
۲۴۲	تشبیه و استعاره
۲۴۳	کنایه

زبان حال ۲۴۴

۲۴. داستان نویسی و افسانه سرایی

خبر ۲۴۵

گواهی از قرآن ۲۴۶

گواهی دیگر ۲۴۸

شرط دردروغ ۲۴۹

مثل ۲۵۰

تصور نه تصدیق ۲۵۱

تغییر لباس ۲۵۲

سلامان و اقبال ۲۵۲

منظور اصلی داستان ۲۵۵

پیش‌گفتار

حضرت آیه‌الله حاج سیدرضا صدر^(ع) (۱۳۰۰ - ۱۳۷۳) فقیهی عالی مقام، حکیمی توانا، بقیة السلف دودمانی عریق و مشهور به علم و تقوا و فقاہت، در مشهد مقدس متولد شد. پس از فراگرفتن دروس مقدماتی در حوزه علمیه مشهد، همراه پدر بزرگوارش حضرت آیه‌الله العظمی سیدصدرالدین صدر^(ع) - که از مراجع آن زمان بود - به قم مهاجرت کرد. دروس سطح و همچنین دروس خارج فقه و اصول و فلسفه و عرفان را از محضر اساتید بزرگ حوزه علمیه قم از جمله مرحوم والدشان و مرحوم آیه‌الله العظمی حجت و مرحوم آیه‌الله العظمی امام خمینی^(ع) بهره برده و در مدتی کوتاه در سایه تلاش و نبوغ خویش، در ردیف برجستگان حوزه درآمد و به خاطر جامعیت منحصر به فرد خویش بین اقران مشار بالبنان گردید.

آن بزرگوار، در عین دارا بودن مراتب عالی اجتهاد در حد مرجعیت و تدریس علوم حوزوی، بیانی شیوا و قلمی محکم و نثری روان داشت و به علت این آمادگی علمی و قلمی، توانست آثاری بس گران‌بها در علوم مختلف از خود به جا گذارد؛ آثاری که می‌تواند الگوی بسیار مناسبی در ارائه علوم اسلامی در سطوح مختلف باشد.

توأم بودن اتقان مطلب با تقوای صاحب قلم، اگر همراه با ژرف اندیشی و امانت داری در ارائه مطلب باشد، می‌تواند آثاری بس گرانبهادر بیافریند و تشنگان حقیقت را از چشمه‌سار زلال معرفت سیراب گرداند، و مادر آثار باقی مانده علمی مرحوم آیه‌الله صدر، این چنین مشخصاتی را به وضوح مشاهده می‌کنیم.

از خداوند متعال مسألت داریم که توفیق عنایت فرماید تا بتوانیم تمام آثار آن مرحوم را به نحو

شایسته در اختیار حوزه‌های علمیه و امت اسلامی قرار دهیم.
زندگی نامه مشروح آیه‌الله صدر در اولین شماره از سلسله آثار ایشان یعنی تفسیر سورة حجرات
آمده است.

در پایان از مسؤولان محترم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم که امکان
انتشار این آثار را فراهم می‌کنند، تشکر می‌کنم.

سید باقر خسروشاهی